

$$U_2 - U_1 - U_A = 0 \Rightarrow U_2 = U_1 + U_A$$

$$(\alpha, 2\alpha + 3\beta, \beta, -\alpha + 2\beta) = (y, y + \delta, y + \delta, y + 2\delta)$$

$$\begin{cases} \alpha = \gamma \\ 2\alpha + 3\beta = \gamma + \delta \\ \beta = \gamma + \delta \\ -2\alpha + 2\beta = \gamma + 2\delta \end{cases}$$

$$\begin{aligned} \delta = \gamma &\Rightarrow \begin{cases} 3\beta + \gamma - \delta = 0 \\ \beta - \gamma - \delta = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 3\beta + \gamma - \gamma = 0 \\ \beta - \gamma - \gamma = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 3\beta = 0 \\ \beta - 2\gamma = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} \beta = 0 \\ \beta = 2\gamma \end{cases} \Rightarrow \beta = 2\gamma \\ 2\beta - 2\gamma - 2\delta = 0 \Rightarrow 2\beta - 2\gamma - 2\gamma = 0 \Rightarrow 2\beta - 4\gamma = 0 \Rightarrow \beta = 2\gamma \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \gamma &= \beta - \delta = \frac{1}{2}\alpha - \alpha = -\frac{1}{2}\alpha \\ \delta &= \gamma = -\frac{1}{2}\alpha \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} U &= \frac{1}{2}\alpha u_1 + \frac{1}{2}\alpha u_2 = \frac{1}{2}\alpha (1, 2, 0, -1) + \frac{1}{2}\alpha (0, 3, 1, 2) \\ &= \left(-\frac{1}{2}\alpha, \frac{1}{2}\alpha, \frac{1}{2}\alpha, \frac{3}{2}\alpha\right) = \alpha \left(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{3}{2}\right) \\ U \cap V &= \{U \mid U = \alpha \left(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{3}{2}\right)\} = \left\{ \alpha \left(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{3}{2}\right) \mid \alpha \in \mathbb{R} \right\} \end{aligned}$$

II. НАЧУЛ

$$\begin{aligned} \text{30 } U+V &= U \cup V \cap V : \quad U = \mathcal{L}(u_1, u_2) \\ V &= \mathcal{L}(v_1, v_2) \quad U+V = \mathcal{L}(u_1, u_2) + \mathcal{L}(v_1, v_2) = \mathcal{L}(u_1, u_2, v_1, v_2) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} u_1 &= \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 & -1 \\ 0 & 3 & 1 & 2 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_1 \leftrightarrow R_3} \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 3 & 1 & 2 \\ 1 & 2 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_2 - 3R_1} \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & -2 & -4 \\ 1 & 2 & 0 & -1 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_3 - 2R_1} \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & -2 & -4 \\ 1 & 0 & -2 & -5 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_3 + 2R_2} \begin{bmatrix} 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & -2 & -4 \\ 1 & 0 & 0 & -9 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_3 \leftrightarrow R_1} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & -9 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & -2 & -4 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_4 - R_2} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & -9 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & -2 & -4 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_3 \cdot (-1/2)} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & -9 \\ 0 & 1 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_2 - R_3} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & -9 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_1 + 9R_2} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_3 - 2R_2} \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix} \end{aligned}$$

$$\dim(U+V) = 3 \Rightarrow \text{базис } u_1, u_2, v_1$$

$$\begin{aligned} \text{ГРАСЧИТА} \Rightarrow 3 &= 2+2-\dim(U \cap V) \\ \Rightarrow \dim(U \cap V) &= 1 \quad (*) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x &= \frac{1}{2}(1, 1, 1, 1) + (0, 1, 1, 2) \\ &= \left(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{3}{2}\right) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x &= \frac{1}{2}u_1 + u_2 = \frac{1}{2}u_1 + \frac{1}{2}u_2 \\ &\in \mathcal{L}(u_1, u_2) \in \mathcal{L}(u_1, u_2) \\ \Rightarrow x &\in \mathcal{L}(u_1, u_2) \cap \mathcal{L}(u_1, u_2) \\ \Rightarrow x &\in U \cap V \Rightarrow U \cap V = \mathcal{L}\left(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, \frac{3}{2}\right) \quad (*) \end{aligned}$$

3) Нека је $V = M_n(\mathbb{K})$.

- a) Покажите да је $V = U \oplus W$ где је U простор симетричних матрица ($A = A^T$), а W простор антисиметричних матрица ($A^T = -A$).
 б) Покажите да је $V \neq U \oplus W$, где је U простор симетричних матрица, а W простор антисиметричних матрица.

а) 1) Произволна квадратна матрица A може представити као:

$$A = \underbrace{\frac{1}{2}(A + A^T)}_{\in U} + \underbrace{\frac{1}{2}(A - A^T)}_{\in W}$$

$$\left(\frac{1}{2}(A + A^T)\right)^T = \frac{1}{2}(A + A^T)^T = \frac{1}{2}(A^T + (A^T)^T) = \frac{1}{2}(A^T + A) = \frac{1}{2}(A + A^T) \Rightarrow \frac{1}{2}(A + A^T) - \text{симетрична}$$

$$\left(\frac{1}{2}(A - A^T)\right)^T = \frac{1}{2}(A - A^T)^T = \frac{1}{2}(A^T - (A^T)^T) = \frac{1}{2}(A^T - A) = -\frac{1}{2}(A - A^T) \Rightarrow \frac{1}{2}(A - A^T) - \text{антисиметрична}$$

$$\text{Дакле, } V = U + W$$

$$2) U \cap W = \{0\}?$$

$$(nn) A \in U \cap W$$

$$\Rightarrow A \in U \wedge A \in W$$

$$A = A^T \wedge A^T = -A \Rightarrow A = -A \Rightarrow 2A = 0 \Rightarrow A = 0 \quad \text{и}$$

$$\text{Дакле, } V = U \oplus W$$

$$б) U \cap W \neq \{0\}$$

укупно две
независне
матрице

$$o_{ij} = 0, i > j$$

укупно две
независне
матрице

$$o_{ij} = 0, i < j$$

звучајуће
матрице

ЛИНЕАРНА ПРЕСЛИКАВАЊА

Definicija Neka je U vektorski prostor u odnosu na sabiranje $+_U$ i V vektorski prostor u odnosu na $+_V$ vektorski prostori nad poljem F . Preslikavanje $F : U \longrightarrow V$ je linearno preslikavanje, (linearni operator, linearna transformacija ili homomorfizam vektorskih prostora) ako važi:

$$(1) \quad F(\mathbf{u}_1 +_U \mathbf{u}_2) = F(\mathbf{u}_1) +_V F(\mathbf{u}_2) \quad \text{za sve } \mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2 \in U; \text{ i}$$

$$(2) \quad F(k \mathbf{u}) = k F(\mathbf{u}) \quad \text{za sve } \mathbf{u} \in U \text{ i } k \in F.$$

• Ako je $F : U \longrightarrow V$ linearni operator onda:

$$(a) \quad F(\mathbf{0}_U) = \mathbf{0}_V;$$

$$(b) \quad \text{Za sve } \mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2 \in U \text{ i } a_1, a_2 \in F:$$

$$F(a_1 \mathbf{u}_1 + a_2 \mathbf{u}_2) = a_1 F(\mathbf{u}_1) + a_2 F(\mathbf{u}_2)$$

(1) Neka je $F : R^3 \longrightarrow R^3$ 'projekcija na ravan Oxy ': $F(x, y, z) = (x, y, 0)$. F je linearno preslikavanje.

$$v = (a, b, c)$$

$$w = (a', b', c').$$

$$\begin{aligned} F(v + w) &= F(a + a', b + b', c + c') = (a + a', b + b', 0) \\ &= (a, b, 0) + (a', b', 0) = F(v) + F(w) \end{aligned}$$

$$F(kv) = F((ka, kb, kc)) = (ka, kb, 0) = k(a, b, 0) = kF(v)$$

(2) Neka je $F : R^2 \longrightarrow R^2$ translacija za vektor $(1, 2)$: $F(x, y) = (x + 1, y + 2)$. F nije linearno preslikavanje.

$$F(\mathbf{0}) = F(0, 0) = (1, 2) \neq \mathbf{0}$$

① Немо је V векторски простор квадратних матрица реда $n \times n$ над полем K , и немо је M фиксирана нула матрица. Јакога су три пресликовања:

$$T_1: V \rightarrow V$$

$$T_2: V \rightarrow V$$

$$T_3: V \rightarrow V$$

$$T_1(A) = MA$$

$$T_2(A) = MA - AM$$

$$T_3(A) = M + A$$

Покажи да су пресликовања T_1 и T_2 линеарна, а да T_3 није линеарно.

1^о АДАНТИВНОСТ

$$T_1(A+B) = M(A+B) = MA + MB = T_1(A) + T_1(B) \quad \checkmark$$

2^о ХОМОГЕНОСТ

$$T_1(kA) = M(kA) = kMA = k \cdot T_1(A) \quad \checkmark$$

$$1^o \quad T_2(A+B) = M(A+B) - (A+B)M = MA + MB - AM - BM = MA - AM + MB - BM = T_2(A) + T_2(B) \quad \checkmark$$

$$2^o \quad T_2(kA) = M(kA) - (kA)M = kMA - kAM = k(MA - AM) = k T_2(A) \quad \checkmark$$

$$1^o \quad T_3(A+B) = M + A + B = T_3(A) + B \quad ???$$

(п.п.с.) T_3 - линеарно

$$T_3(0_n) = T_3(0 \cdot A) = 0 \cdot T_3(A) = 0$$

матрица $\uparrow$ про $\uparrow$ хомогеност

$$T_3(0_n) = M + 0_n = M$$

$\downarrow$ $M \neq 0$

$\Rightarrow T$ није линеарно!!!

+

① T, V - векторски простори над истим полем K . $(v_1, v_2, \dots, v_n)$ - база за V
 $(u_1, u_2, \dots, u_n)$ - произвољни вектори из V

Иако T линеарно пресликовање $T: V \rightarrow V$ тако да је

$$T(v_1) = u_1$$

$$T(v_2) = u_2$$

$$\vdots$$

$$T(v_n) = u_n$$

② Немо је $T: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3$ линеарно пресликовање и немо $T(1,2) = (3, -1, 5)$
 $T(0,1) = (2, 1, -1)$

Наћи др-му за T , тј. наћи $T(a,b)$.

$(1,2)$ и $(0,1)$ чине базу за $\mathbb{R}^2$ јер су линеарно независни, а $\dim \mathbb{R}^2 = 2$

$$\begin{bmatrix} 1 & 2 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$$

$\Rightarrow$ линеарно пресликовање T постоји и јединствено је на основу ①

$e_1 = (1,2)$ и $e_2 = (0,1)$ су база за $\mathbb{R}^2 \Rightarrow (\forall (a,b) \in \mathbb{R}^2) (\exists! x,y) (a,b) = x e_1 + y e_2$

$$T(a,b) = T(x \cdot e_1 + y \cdot e_2) = x T(e_1) + y T(e_2) = x(3, -1, 5) + y(2, 1, -1)$$

$$(a,b) = x(1,2) + y(0,1) = (x, 2x+y)$$

$$\begin{aligned} a &= x \\ b &= 2x+y \end{aligned} \Rightarrow \begin{cases} x=a \\ y=b-2a \end{cases}$$

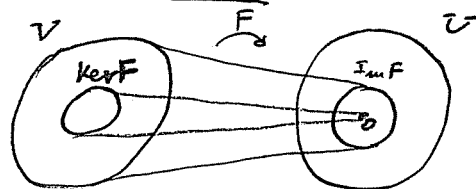
$$\Rightarrow T(a,b) = a(3, -1, 5) + (b-2a)(2, 1, -1) = (3a, -a, 5a) + (2b-4a, b-2a, 2a-b) = (2b-a, b-3a, 7a-b)$$

ТЕОРЕМЫ И СЛЕНКИ ЛИНЕЙНОГО ПРЕСЛИКАВАНИЯ

$F: V \rightarrow U$ - линейно преобразование

$$\text{Im } F = \{ u \in U \mid F(v) = u \text{ за некое } v \in V \} \quad \text{СЛИКА}$$

$$\text{Ker } F = \{ v \in V \mid F(v) = 0 \} \quad \text{ЯДРО}$$

$$\text{Im } F \leq U$$

$$\text{Ker } F \leq V$$

$$\textcircled{T1} \dim V = \dim(\text{Im } F) + \dim(\text{Ker } F) \\ = \underset{\text{РАНГ}}{\rho(F)} + \underset{\text{ЯДЕРЕНТ}}{\delta(F)}$$

$\textcircled{T2} F: V \rightarrow U$ - линейно преобразование

$$V = \mathcal{L}(v_1, v_2, \dots, v_n) \Rightarrow \text{Im } F = \mathcal{L}(F(v_1), F(v_2), \dots, F(v_n))$$

$\textcircled{1.}$ Пусть $G: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$ гомоморфизм с $G(x, y, z) = (x+y, y+z)$

а) показать, что G - линейное преобразование

б) найти базис и $\dim$ для $\text{Im } G$

в) найти базис и $\dim$ для $\text{Ker } G$

а) $v_1 = (x_1, y_1, z_1)$ $v_2 = (x_2, y_2, z_2)$ произвольны

$$G(v_1 + v_2) \stackrel{?}{=} G(v_1) + G(v_2) \quad \text{АДДИТИВНОСТЬ}$$

$$G(v_1 + v_2) = G((x_1, y_1, z_1) + (x_2, y_2, z_2)) = G(x_1 + x_2, y_1 + y_2, z_1 + z_2) = ((x_1 + x_2) + (y_1 + y_2), (y_1 + y_2) + (z_1 + z_2))$$

$$= (x_1 + x_2 + y_1 + y_2, y_1 + y_2 + z_1 + z_2) =$$

$$G(v_1) + G(v_2) = G(x_1, y_1, z_1) + G(x_2, y_2, z_2) = (x_1 + y_1, y_1 + z_1) + (x_2 + y_2, y_2 + z_2) =$$

$$= (x_1 + x_2 + y_1 + y_2, y_1 + z_1 + y_2 + z_2) =$$

$$G(kv) \stackrel{?}{=} k \cdot G(v) \quad \text{ХОМОГЕННОСТЬ}$$

$$G(kv) = G(kx, ky, kz) = (kx + ky, ky + kz) = k(x + y, y + z) = k G(x, y, z)$$

б) Найти базис векторов $e_1 = (1, 0, 0)$, $e_2 = (0, 1, 0)$ и $e_3 = (0, 0, 1)$ и проверить, что $\text{Im } G$

$$G(e_1) = G(1, 0, 0) = (1+0, 0+0) = (1, 0) = f_1$$

$$G(e_2) = G(0, 1, 0) = (0+1, 1+0) = (1, 1) = f_2 \quad \leftarrow \text{эти векторы и проверяются для Im } G$$

$$G(e_3) = G(0, 0, 1) = (0+0, 0+1) = (0, 1) = f_3$$

$$\begin{pmatrix} f_1 \\ f_2 \\ f_3 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \sim \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \quad \Rightarrow \dim \text{Im } G = \rho(G) = 2$$

$$\text{в) } \text{Ker } G = \{ v \in \mathbb{R}^3 \mid G(v) = 0_v \} = \{ (x, y, z) \mid G(x, y, z) = 0 \} = \{ (a, -a, a) \mid a \in \mathbb{R} \} =$$

$$G(x, y, z) = (x+y, y+z) = (0, 0)$$

$$\begin{cases} x+y = 0 \\ y+z = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} x = -y \\ y = -z \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = -y \\ y = -z \end{cases}$$

$$z = a, a \in \mathbb{R}$$

$$y = -z \Rightarrow y = -a$$

$$x = -y \Rightarrow x = a$$

$$= \{ a(1, -1, 1) \mid a \in \mathbb{R} \} = \mathcal{L}(\underbrace{(1, -1, 1)}_{\text{базис}})$$

$$\Rightarrow \dim \text{Ker } G = \delta(G) = 1$$

2. Моџуаго $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 & 1 \\ 2 & -1 & 2 & -1 \\ 1 & -3 & 2 & -2 \end{bmatrix} \in M_{3 \times 4}(\mathbb{R})$ дефинише пресликавање $F: \mathbb{R}^4 \rightarrow \mathbb{R}^3$ са $F(v) = A \cdot v$

Наћи базу и димензију за $\text{Im } F$ и $\text{Ker } F$.

Im F: лине. сазнах:

$$F(e_1) = A \cdot e_1 = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 & 1 \\ 2 & -1 & 2 & -1 \\ 1 & -3 & 2 & -2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 2 \\ 1 \end{bmatrix} = A_{\downarrow 1}$$

$$F(e_2) = A \cdot e_2 = A_{\downarrow 2}$$

$$F(e_3) = A \cdot e_3 = A_{\downarrow 3}$$

$$F(e_4) = A \cdot e_4 = A_{\downarrow 4}$$

$\text{Im } F = \mathcal{L}(F(e_1), F(e_2), F(e_3), F(e_4))$ — проџект тесериса са коначно линеарне A

$$A^T = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 2 & -1 & -3 \\ 0 & 2 & 2 \\ 1 & -1 & -2 \end{bmatrix} \xrightarrow{\substack{R_2 \leftarrow R_2 - 2R_1 \\ R_4 \leftarrow R_4 - R_1}} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & -5 & -5 \\ 0 & 2 & 2 \\ 0 & -3 & -3 \end{bmatrix} \xrightarrow{\substack{R_3 \leftrightarrow R_2 \\ R_4 \leftarrow R_4 + R_2}} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & -5 & -5 \\ 0 & 2 & 2 \\ 0 & -3 & -3 \end{bmatrix} \xrightarrow{\substack{R_3 \leftarrow \frac{1}{2}R_3 \\ R_4 \leftarrow \frac{1}{2}R_4}} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & -5 & -5 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & -3 & -3 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_2 \leftarrow \frac{1}{-5}R_2} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & -3 & -3 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_3 \leftarrow R_3 - R_2} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & -3 & -3 \end{bmatrix} \xrightarrow{R_4 \leftarrow R_4 + 3R_2} \begin{bmatrix} 1 & 2 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$\Rightarrow \dim \text{Im } F = 2 \Rightarrow \rho(F) = 2$$

База сазнах $F(\text{Im } F)$ је $(1, 2, 1), (0, -5, -5)$

или $(1, 2, 1), (2, -1, -3)$

Ker F: $v \in \text{Ker } F \Leftrightarrow F(v) = 0$

$$\Leftrightarrow Av = 0 \quad v = \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \\ t \end{bmatrix}$$

$$\Leftrightarrow \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 & 1 \\ 2 & -1 & 2 & -1 \\ 1 & -3 & 2 & -2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \\ z \\ t \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} x + 2y + t = 0 & (R_1) \\ 2x - y + 2z - t = 0 & (R_2) \\ x - 3y + 2z - 2t = 0 & (R_3) \end{cases} \xrightarrow{R_2 \leftarrow R_2 - 2R_1, R_3 \leftarrow R_3 - R_1} \begin{cases} x + 2y + t = 0 \\ -y + 2z - 3t = 0 \\ -2y + z - 3t = 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} -y + 2z - 3t = 0 \\ -2y + z - 3t = 0 \end{cases} \Rightarrow y = \frac{2}{3}z - \frac{3}{5}t$$

$$\Rightarrow y = \frac{2}{3}z - \frac{3}{5}t$$

$$x = -2y - t = -\frac{4}{3}z + \frac{6}{5}t - t = -\frac{4}{3}z + \frac{1}{5}t$$

$$\text{Ker } F = \left\{ \left(-\frac{4}{3}z + \frac{1}{5}t, \frac{2}{3}z - \frac{3}{5}t, z, t \right) \mid z, t \in \mathbb{R} \right\} =$$

$$= \left\{ z \left(-\frac{4}{3}, \frac{2}{3}, 1, 0 \right) + t \left(\frac{1}{5}, -\frac{3}{5}, 0, 1 \right) \mid z, t \in \mathbb{R} \right\}$$

$$= \mathcal{L} \left(\underbrace{\left(-\frac{4}{3}, \frac{2}{3}, 1, 0 \right)}_{f_1}, \underbrace{\left(\frac{1}{5}, -\frac{3}{5}, 0, 1 \right)}_{f_2} \right) \rightarrow \begin{cases} f_1, f_2 \text{ — тесериса} \\ \text{за } \text{Ker } F \text{ од} \\ 2 = \dim \text{Ker } F \text{ вектора} \end{cases} \Rightarrow f_1, f_2 \text{ — база за } \text{Ker } F$$

$$\left. \begin{array}{l} \rho(F) = 2 \\ \rho(F) + \delta(F) = \dim \mathbb{R}^4 = 4 \end{array} \right\} \Rightarrow \delta(F) = 2 = \dim \text{Ker } F$$

ОПЕРАЦИЈЕ СА ЛИНЕАРНИМ ПРЕСЛИКАВАЊИМА

Нека су $F: U \rightarrow V$ и $G: U \rightarrow V$ линеарни оператори. Дефинишемо сабирање оператора и множење оператора скаларом:

$$(1) \quad F+G: U \rightarrow V$$

$$(F+G)(u) = F(u) + G(u)$$

$$(2) \quad (kF): U \rightarrow V$$

$$(kF)(u) = kF(u)$$

- $F+G$ и kF су линеарни оператори.

Нека су U, V, W векторски простори над истим полјем скалара и $F: U \rightarrow V, G: V \rightarrow W$ линеарни оператори. Композиција (или слагање) линеарних оператора $G \circ F: U \rightarrow W$ је дефинисана са:

$$(G \circ F)(u) = G(F(u))$$

1) Дадено су $F: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$ $G: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$ $H: \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$
 $F(x, y, z) = (y, x+z)$ $G(x, y, z) = (2z, x-y)$ $H(x, y) = (y, 2x)$

Испитати да ли $F+G$, $3F-2G$, $H \circ F$, $H \circ G$, $F \circ H$, $G \circ H$.

• $(F+G)(x, y, z) = F(x, y, z) + G(x, y, z) = (y, x+z) + (2z, x-y) = (y+2z, 2x-y+z)$

• $(3F-2G)(x, y, z) = (3F)(x, y, z) - (2G)(x, y, z) = 3 \cdot F(x, y, z) - 2 \cdot G(x, y, z) = 3(y, x+z) - 2(2z, x-y)$

• $H \circ F: \mathbb{R}^3 \xrightarrow{F} \mathbb{R}^2 \xrightarrow{H} \mathbb{R}^2 \Rightarrow H \circ F: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$
 $= (3y-4z, 3x+3z-2x+2y) = (3y-4z, x+2y+3z)$

$(H \circ F)(x, y, z) = H(F(x, y, z)) = H(y, x+z) = (x+z, 2y)$

• $H \circ G: \mathbb{R}^3 \xrightarrow{G} \mathbb{R}^2 \xrightarrow{H} \mathbb{R}^2 \Rightarrow H \circ G: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^2$

$(H \circ G)(x, y, z) = H(G(x, y, z)) = H(2z, x-y) = (x-y, 4z)$

• $F \circ H: \mathbb{R}^2 \xrightarrow{H} \mathbb{R}^2 \xrightarrow{F} \mathbb{R}^2$
 $G \circ H: \mathbb{R}^2 \xrightarrow{H} \mathbb{R}^2 \xrightarrow{G} \mathbb{R}^2$
 композиција иза себе дефинисана

2) Показаћу да су следеће пресликовања линеарно независна:

$F, G, H: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}$ - линеарно пресликовања

$F(x, y, z) = x+y+z$

$G(x, y, z) = y+z$

$H(x, y, z) = x-z$

$\alpha F + \beta G + \gamma H = 0 \Leftarrow$ да ли постоји $\forall (x, y, z) \in \mathbb{R}^3$ (говори се да се показује по бази)

$e_1 = (1, 0, 0)$ $e_2 = (0, 1, 0)$ $e_3 = (0, 0, 1)$ канонична база

$(\alpha F + \beta G + \gamma H)(e_1) = 0(e_1) = 0$

$\alpha F(e_1) + \beta G(e_1) + \gamma H(e_1) = 0$

$\alpha \cdot 1 + \beta \cdot 0 + \gamma \cdot 1 = 0$

$\alpha F(e_2) + \beta G(e_2) + \gamma H(e_2) = 0$

$\alpha \cdot 1 + \beta \cdot 1 + \gamma \cdot 0 = 0$

$\alpha F(e_3) + \beta G(e_3) + \gamma H(e_3) = 0$

$\alpha \cdot 1 + \beta \cdot 1 + \gamma \cdot (-1) = 0$

$\left. \begin{array}{l} \alpha + \gamma = 0 \quad / \cdot (-1) \\ \alpha + \beta = 0 \\ \alpha + \beta - \gamma = 0 \end{array} \right\} \begin{array}{l} + \\ + \\ - \end{array}$

$\left. \begin{array}{l} \beta - \gamma = 0 \quad / \cdot (-1) \\ \beta - 2\gamma = 0 \end{array} \right\} \begin{array}{l} + \\ + \end{array}$

$\boxed{\gamma = 0} \Rightarrow \boxed{\beta = 0} \Rightarrow \boxed{\alpha = 0}$

УЗВЕРЗА# ОПЕРАТОР

-линеаран оператор $L: V \rightarrow V$ је инвертибилан ако $\exists L^{-1}: V \rightarrow V$ линеаран инв. је $L \circ L^{-1} = L^{-1} \circ L = I$

Ⓓ Нема је $L: V \rightarrow V$ линеарни оператор и V б. простор потачке $\dim$. Снагећи услови су екви-

Результаты:

(a) L инвертируема

(8) L "A-A"

(e) L "H4"

(7) $\text{Ker } L = \{0\} \rightarrow$ ядро тривиально.

① Heka je $L: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$, $L(x, y, z) = (x+y-2z, x+2y+z, 2x+2y-3z)$. Ustaviti go ni je L invertibilan i ako jeste nati do-ny za L^{-1} .

$\text{Ker } L = \{0\}$? ядро тривіжальне?

$$(x, y, z) \in \text{Ker } L \Leftrightarrow L(x, y, z) = 0$$

$$(x+y-2z, x+2y+z, 2x+2y-3z) = (0, 0, 0)$$

$$\begin{array}{rcl} \boxed{x} + y - 2z & = & 0 \\ x + 2y + z & = & 0 \\ \hline 2x + 2y - 3z & = & 0 \end{array} \quad \begin{array}{l} \swarrow (-1) \\ \downarrow \\ \downarrow + \end{array} \quad \begin{array}{l} \swarrow (-2) \\ \downarrow \\ \downarrow + \end{array}$$

$$\begin{array}{l} x+y-2z=0 \\ y+3z=0 \\ z=0 \end{array} \quad \Rightarrow y=0 \quad \Rightarrow x=0$$

$$\Rightarrow \ker L = \{0\} \Rightarrow L \text{ je invertibilan}$$

$$L^{-1} \setminus L(x, y, z) = (a, b, c)$$

$$L^{-1} \circ L(x, y, z) = L^{-1}(a, b, c)$$

$$I(x, y, z) = L^{-1}(a, b, c)$$

$$(x, y, z) = L^{-1}(a, b, c)$$

$$\begin{array}{rcl} \boxed{x} + y - 2z & = & a \\ x + 2y + z & = & b \\ 2x + 2y - 3z & = & c \\ \hline y + 3z & = & b - a \end{array} \quad \begin{array}{l} (1) - (2) \\ \downarrow + \\ (1) - (2) \\ \downarrow + \end{array}$$

$$z = -c - 2a$$

$$\Rightarrow y = b - a - 3z = b - a - 3(x - 2a) = \boxed{5a + b - 3x}$$

$$x = a - y + 2z = a - (5a + b - 3c) + 2(c - 2a) = -8a - b + 5c$$

$$\Rightarrow x = -8a - 6 - 5c$$

$$y = 5a + b - 3c$$

$$z = -20 + j$$

$$\Rightarrow L^{-1}(a, b, c) = (-8a - b - 5c, 5a + b - 3c, -2a + c)$$

МАТРИЦЕ ЛИНЕАРНИХ ОПЕРАТОРА (ПРЕСЛИКАВАЊА)

Neka je $S = \{v_1, v_2, \dots, v_n\}$ baza vektorskog prostora V . Tada se svaki vektor $u \in V$ na jedinstven način predstavlja kao linearna kombinacija

$$u = a_1 v_1 + a_2 v_2 + \dots + a_n v_n$$

$a_1, a_2, \dots, a_n$ su koordinate vektora u u odnosu na bazu S a

$$[u]_S = (a_1, a_2, \dots, a_n) \in R^n$$

je koordinatni vektor vektora u u odnosu na bazu S .

Neka je T linearni operator na vektorskom prostoru V (t.j. $T: V \longrightarrow V$), neka je $S = \{v_1, v_2, \dots, v_n\}$ baza vektorskog prostora V i neka je:

$$T(v_1) = a_{11}v_1 + a_{12}v_2 + \dots + a_{1n}v_n$$

$$T(v_2) = a_{21}v_1 + a_{22}v_2 + \dots + a_{2n}v_n$$

.....

$$T(v_n) = a_{n1}v_1 + a_{n2}v_2 + \dots + a_{nn}v_n$$

Matrična reprezentacija operatora T u odnosu na bazu S , ili matrica operatora T u odnosu na S , je transponovana matrica koeficijenata.

$$[T]_S = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{21} & \dots & a_{n1} \\ a_{12} & a_{22} & \dots & a_{n2} \\ \cdot & \cdot & \dots & \cdot \\ a_{1n} & a_{2n} & \dots & a_{nn} \end{pmatrix}$$

- Ove matrice zavise od baze; u odnosu na različite baze možemo dobiti različite matrice operatora.

Algoritam za formiranje matrice operatora u odnosu na bazu

Neka je $S = \{v_1, v_2, \dots, v_n\}$ baza prostora V i $T: V \longrightarrow V$ linearni operator. Matricu operatora T u odnosu na bazu S formiramo na sledeći način:

Korak 1 Za $i = 1, 2, \dots, n$ izračunamo $T(v_i)$ u obliku:

$$T(v_i) = a_{i1}v_1 + a_{i2}v_2 + \dots + a_{in}v_n$$

Korak 2 Formiramo matricu od vektora $T(v_i)$ kao vektora kolona.

① Найдите матрицу линейного оператора $T: \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ у которого на канонической базе E пространства $\mathbb{R}^3$, и у которого на базе $S = \{u_1 = (1, 1, 0), u_2 = (1, 2, 3), u_3 = (1, 3, 5)\}$

a) $T(x, y, z) = (x, y, 0)$

б) $T(x, y, z) = (2x - 7y - 4z, 3x + y + 4z, 6x - 8y + z)$

в) $T(x, y, z) = (z, y + z, x + y + z)$

• каноническая база в $\mathbb{R}^3$ — $E = \{e_1 = (1, 0, 0), e_2 = (0, 1, 0), e_3 = (0, 0, 1)\}$

a) $T(e_1) = (1, 0, 0) = 1 \cdot e_1 + 0 \cdot e_2 + 0 \cdot e_3$

$T(e_2) = (0, 1, 0) = 0 \cdot e_1 + 1 \cdot e_2 + 0 \cdot e_3$

$T(e_3) = (0, 0, 1) = 0 \cdot e_1 + 0 \cdot e_2 + 1 \cdot e_3$

$$[T]_E = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

б) $T(e_1) = (2, 3, 6) = 2 \cdot e_1 + 3 \cdot e_2 + 6 \cdot e_3$

$T(e_2) = (-7, 1, -8) = -7e_1 + e_2 - 8e_3$

$T(e_3) = (-4, 4, 1) = -4e_1 + 4e_2 + e_3$

$$[T]_E = \begin{bmatrix} 2 & -7 & -4 \\ 3 & 1 & 4 \\ 6 & -8 & 1 \end{bmatrix}$$

в) $T(e_1) = (0, 0, 1) = 0 \cdot e_1 + 0 \cdot e_2 + 1 \cdot e_3$

$T(e_2) = (0, 1, 1) = 0 \cdot e_1 + e_2 + e_3$

$T(e_3) = (1, 1, 1) = e_1 + e_2 + e_3$

$$[T]_E = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{bmatrix}$$

• у которого на базе $S = \{u_1 = (1, 1, 0), u_2 = (1, 2, 3), u_3 = (1, 3, 5)\}$

a) $T(x, y, z) = (x, y, 0)$

$T(u_1) = T(1, 1, 0) = (1, 1, 0) = u_1$

$T(u_2) = T(1, 2, 3) = (1, 2, 0) =$

$= (-1 + 2 \cdot 2)u_1 + (5 \cdot 1 - 5 \cdot 2)u_2 + (-3 \cdot 1 + 3 \cdot 2)u_3 =$

$= 3u_1 - 5u_2 + 3u_3$

$T(u_3) = T(1, 3, 5) = (1, 3, 0) =$

$= (-1 + 2 \cdot 3)u_1 + (5 \cdot 1 - 5 \cdot 3)u_2 + (-3 \cdot 1 + 3 \cdot 3)u_3 =$

$= 5u_1 - 10u_2 + 6u_3$

$$[T]_S = \begin{bmatrix} 1 & 3 & 5 \\ 0 & -5 & -10 \\ 0 & 3 & 6 \end{bmatrix}$$

$T(a, b, c) = x \cdot u_1 + y \cdot u_2 + z \cdot u_3 = x(1, 1, 0) + y(1, 2, 3) + z(1, 3, 5)$
 где x, y, z — координаты вектора в базе $\{u_1, u_2, u_3\} = S$

$\begin{cases} x + y + z = a \\ x + 2y + 3z = b \end{cases}$

$\begin{cases} 3y + 5z = c \\ 3y + 2z = b - a \end{cases}$

$-z = 3a - 3b + c \Rightarrow z = -3a + 3b - c$

$y = b - a - 2z = b - a + 6a - 6b + 2c = 5a - 5b + 2c$

$x = a - y - z = a - (5a - 5b + 2c) - (-3a + 3b - c) =$

$= -a + 2b - c$

$(a, b, c) = (-a + 2b - c)u_1 + (5a - 5b + 2c)u_2 + (-3a + 3b - c)u_3$

б) $T(x, y, z) = (2x - 7y - 4z, 3x + y + 4z, 6x - 8y + z)$

$T(u_1) = T(1, 1, 0) = (2 - 7, 3 + 1, 6 - 8) = (-5, 4, -2) =$

$= (5 + 8 + 2)u_1 + (-25 - 20 - 4)u_2 + (15 + 12 + 2)u_3 =$

$= 15u_1 - 49u_2 + 29u_3$

$T(u_2) = T(1, 2, 3) = (2 - 14 - 12, 3 + 2 + 12, 6 - 16 + 3) = (-24, 17, -7) =$

$= (24 + 34 + 7)u_1 + (-5 \cdot 24 - 5 \cdot 17 - 14)u_2 + (3 \cdot 24 + 3 \cdot 17 + 7)u_3 =$

$= 65u_1 - 219u_2 + 130u_3$

$$[T]_S = \begin{bmatrix} 15 & 65 & 105 \\ -49 & -219 & -366 \\ 29 & 130 & 211 \end{bmatrix}$$

$T(u_3) = T(1, 3, 5) = (1 - 21 - 20, 3 + 3 + 20, 6 - 24 + 5) = (-40, 26, -13) =$

$= (40 + 52 + 13)u_1 + (-5 \cdot 40 - 5 \cdot 26 - 2 \cdot 13)u_2 + (120 + 3 \cdot 26 + 13)u_3 =$

$= 105u_1 - 366u_2 + 211u_3$

в) $T(x, y, z) = (z, y + z, x + y + z)$

$T(u_1) = T(1, 1, 0) = (0, 1, 2) = (2 - 2)u_1 + (-5 + 4)u_2 + (3 - 2)u_3 = 0 \cdot u_1 - u_2 + u_3$

$T(u_2) = T(1, 2, 3) = (3, 5, 6) = (-3 + 10 - 6)u_1 + (15 - 25 + 12)u_2 + (-9 + 15 - 6)u_3 = u_1 + 2u_2 + 0 \cdot u_3$

$T(u_3) = T(1, 3, 5) = (5, 8, 9) = (-9 + 16 - 5)u_1 + (25 - 40 + 18)u_2 + (-15 + 24 - 9)u_3 = 2u_1 + 3u_2 + 0 \cdot u_3$

$$[T]_S = \begin{bmatrix} 0 & 1 & 2 \\ -1 & 2 & 3 \\ 1 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$